

слово и оржие срещу посоченитѣ по-горе античовѣшки и антикултурни условия; но той го търсѣше стѣпка по стѣпка. И умѣстно е тукъ да се запитаме: какви фронтове се очертаватъ тогава?

При зрѣящитѣ нужди на епохата и подѣ влияние на западната култура и идеи за правовѣ и човѣшки животъ, българската интелигенция посочи своитѣ пѣтища за проваляне турското политично и грѣцкото духовно робство. По този главенѣ тактиченѣ въпросъ тя се раздѣли на два лагера — дори враждебни¹⁸: единиятъ, на по-легалнитѣ и по-имотнитѣ, схваща, че освобождението на България ще се подготви постепенно чрезъ народното училище и аптокефалната черква. Така мисли цариградскиятъ лагеръ, съставенѣ отъ българскитѣ еснафи, търговци и тѣхната интелигенция, съ своя политична и научна преса; тамъ сѣ ония дейци, които водятъ черковната борба съ свое разбиране и които намиратъ за нужно да се не влиза въ остро стѣлкновение съ турската властъ, а чрезъ дипломация и молби да получатъ права и свободи.

Другиятъ лагеръ — това сѣ непримиримитѣ борци — синове на дребноеснафската и